

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

รูปแบบการสร้างผู้ประกอบการดำเนินกิจการเพื่อสังคม สำหรับหนุนเสริมระบบบริหารจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วม พื้นที่ อบต.ป่าคา อ.ท่าวังผา จ.น่าน ภายใต้แผนงานวิจัย การพัฒนาระบบบริหารจัดการขยะเพื่อสุขภาวะและเศรษฐกิจสร้างสรรค์

เพิ่มศักดิ์ พันธุ์แดง

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส) ประจำปีงบประมาณ 2560
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
พ.ศ.2561

รูปแบบการสร้างผู้ประกอบการดำเนินกิจการเพื่อสังคม สำหรับหนุนเสริมระบบบริหารจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วม พื้นที่ อบต.ป่าคา อ.ท่าวังผา จ.น่าน ภายใต้แผนงานวิจัย การพัฒนาระบบบริหารจัดการขยะเพื่อสุขภาวะและ

เศรษฐกิจสร้างสรรค์

เพิ่มศักดิ์ พันธุ์แดง

สินีนารถ วิกรมประสิทธิ์

สุกัญญา สุจาคำ

ภาศิริ เขตปิยะรัตน์

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

กิตติกรรมประกาศ

วิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความร่วมมือของคณะผู้วิจัย สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ที่ให้การสนับสนุน ให้คำปรึกษา ผู้วิจัยขอขอบคุณ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ที่ได้สนับสนุนทุนการวิจัยครั้งนี้ และคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลป่าคา อสม. ผู้มีจิตอาสาทุกท่านที่สละเวลาให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์

นอกจากนั้นขอขอบคุณ พ.จ.ท.อนุสร คำวัง นักจัดการงานทั่วไป อบต.ป่าคาที่ประสานงาน ติดต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง และประสานสถานที่ อุปกรณ์ต่าง ๆ ในการลงพื้นที่ และคุณธีรพงษ์ ไหมม่วงศ์ ผู้บริหารร้านรุ่งโรจน์ ริโซเคิลผู้ให้ข้อมูลสำคัญของงานวิจัย และเอื้อเฟื้อสถานที่ในการเก็บข้อมูล

คณะผู้วิจัยขอกราบขอบคุณผู้ช่วยเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ และผู้ที่เป็นกำลังอำนวยความสะดวกให้กับคณะผู้วิจัยทุกท่านได้แก่ บุพการี พ่อ แม่ พี่น้อง ทุกท่าน

อาจารย์เพิ่มศักดิ์ พันธุ์แดง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สินินาภ วิกรมประสิทธิ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุกัญญา สุจาคำ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.ภาศิริ เขตปิยะรัตน์

คณะผู้วิจัย

บทคัดย่อ

รูปแบบการสร้างผู้ประกอบการดำเนินกิจการเพื่อสังคมสำหรับชุมชนเสริมระบบบริหารจัดการจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วม อบต.ป่าคา มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบบริบทของชุมชนป่าคา และค้นหาคุณลักษณะที่สำคัญของผู้ประกอบการขยะรีไซเคิล ที่สามารถพัฒนากลไกการบริหารจัดการจัดการขยะชุมชน โดยออกแบบการวิจัยเป็นการวิจัยแบบมีส่วนร่วมระหว่างนักวิจัย อบต.ป่าคา และชุมชน มี 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ประสานงานกับ อบต.ป่าคา เพื่อทราบบริบทการบริหารจัดการขยะของพื้นที่ 2) ขอเข้าพบ อสม. ที่เป็นแกนนำในการบริหารจัดการขยะ 3) พบปะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 4) การถอดบทเรียน 5) การสร้างรูปแบบการบริหารจัดการขยะ 6) การสร้างผู้ประกอบการขายขยะรีไซเคิล

ผลการวิจัยจำแนกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรก เป็นการศึกษาบริบทของการจัดการขยะของ อบต.ป่าคา เริ่มเข้าสู่กระบวนการจัดการขยะโดยนโยบายจังหวัดน่าน จะปิดบ่อขยะที่ไม่ถูกสุขลักษณะ และการเพิ่มขึ้นของขยะที่ล้นสุบ่อ จึงต้องหาแนวทางในการจัดการขยะจากต้นทาง คือ คริวเรือนโดยการส่งแกนนำ อสม.ไปศึกษาดูงานกระบวนการจัดการขยะที่ได้รับรางวัลเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการขยะของชุมชน จากนั้นได้ถ่ายทอดวิธีการจัดการขยะทั้ง 4 ประเภท และการคัดแยกขยะรีไซเคิล ให้แก่ประชาชนและมีการนัดหมายเพื่อรับซื้อขยะรีไซเคิล ในช่วงแรกมีปัญหาเรื่องผู้ประกอบการรับซื้อ พ่อค้าเร่ กตราคาทำให้ประชาชนหมดกำลังใจในการคัดแยก จึงติดต่อร้านรับซื้อขนาดใหญ่ที่มีเงื่อนไขรับซื้อจำนวนมาก ทำให้เกิดปัญหาสถานที่จัดเก็บ หลังจากมีร้านรุ่งโรจน์รีไซเคิลมาเปิดข้าง อบต.ป่าคา ทำให้เกิดพ่อค้าเร่ มารับซื้อบ่อยขึ้นเนื่องจากใกล้ร้านที่จะนำไปขาย

ส่วนที่สอง สร้างผู้ประกอบการรับซื้อขยะรายใหม่ ร้านรุ่งโรจน์รีไซเคิล ให้ข้อมูลการทำธุรกิจรับซื้อขยะรีไซเคิล จำเป็นต้องมีสถานที่ประกอบกิจการที่กว้าง มีการจัดเก็บสินค้าที่ดี ต้องวางแผนการขายไม่กักตุนสินค้า มีเงินทุนหมุนเวียนที่เป็นเงินสด อาจจะประสบกับปัญหาสภาพคล่องทางการเงิน ทางร้านยึดถือเรื่องการค้าที่เป็นธรรม เพื่อเป็นการกำหนดเป็นข้อตกลงร่วมกันได้มีการเซ็นความร่วมมือ อย่างเป็นทางการ และเป็นการเชิดชูเกียรติ ว่าร้านรุ่งโรจน์รีไซเคิล เป็นร้านที่ได้ทำประโยชน์ให้กับ อบต.ป่าคา มีการให้บริการ ส่งรถไปรับซื้อตามวันเวลาที่ได้กำหนดไว้ ทางร้านรุ่งโรจน์รีไซเคิล นำเสนอว่าควรมีป้ายแสดงรายชื้อสินค้าให้ประชาชนได้ทราบ

การบริหารจัดการขยะในชุมชน จะประสบความสำเร็จได้ ผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิล ก็เป็นสิ่งสำคัญ และมีความยั่งยืน โดยผู้ประกอบการ ต้องมีคุณลักษณะของผู้ประกอบธุรกิจ มีความขยัน อดทน ประหยัด มีจิตอาสา ต้องการช่วยเหลือชุมชน มีทัศนคติที่ดีในอาชีพ มีสถานที่ประกอบธุรกิจ และที่สำคัญคือ ต้องมีหลักการค้าที่เป็นธรรม ไม่เอาเปรียบผู้คัดแยก ผู้ที่อยู่ในการะบวนการจัดการขยะ ผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิล ถือเป็นอาชีพที่ช่วยเหลือสังคม ดังนั้น ทาง อบต. หรือหน่วยงานราชการ ควรมีการยกย่อง เชิดชู ว่าเป็นอาชีพที่ช่วยเหลือสังคม เพื่อให้ผู้ประกอบการมีกำลังใจในการประกอบอาชีพ และอยู่ในกระบวนการของการจัดการขยะต่อไป